

ŠIBENIK SE NE MOŽE ODREĆI ŠIBENSKI GAZETI

ELEKTROLIZE ALUMINIJA

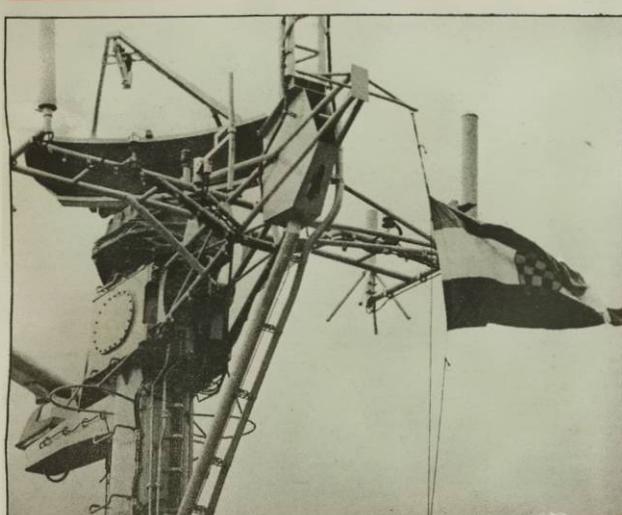
GLASILO OPCIJE

GOD. XXIX.
IZDAVAČ: INFORMATIVNA
BROJ 1458 Šibenik, 23. studenog.

U slučaju P.M-a zakonodavac dugo nije definirao da li je riječ o industrijskoj ili stambenoj zoni, da i ne pričamo o precizno propisanom načinu uzorkovanja, strogo definiranoj analitičkoj metodi i načinu izražavanja rezultata

Stranica 3.

Jesen i nespokoj

RATNA MORNARICA POD
HRVATSKOM TROBOJNICOM

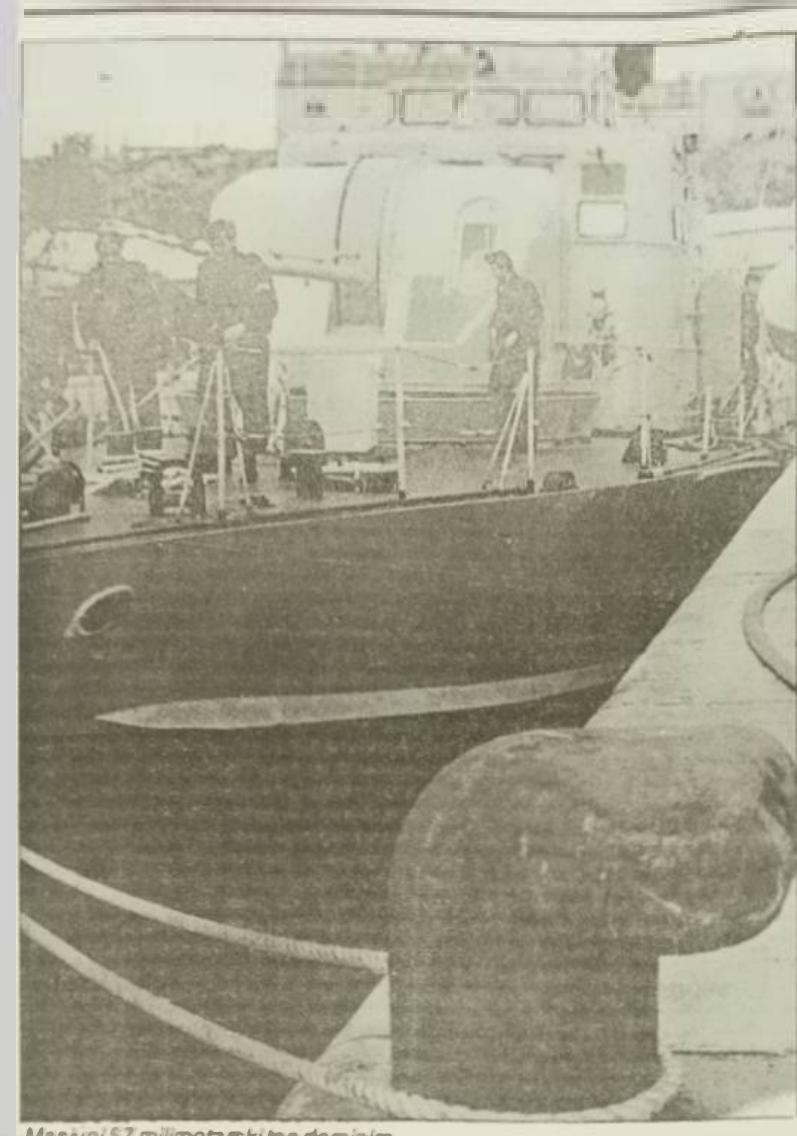
Sve bolji

ELEKTROLIZE ALUMINIJA

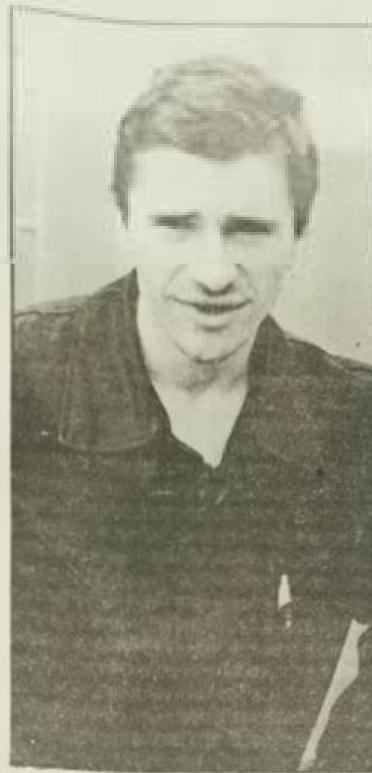
Posljedice ekološkog djelovanja P.M-a niko nije temeljito i znanstveno snimio. Ne želim reći da P.M ne djeluje ekološki. Najprije, on je neprirodna tvorevina kao i sva djela čovjeka, osim rezultata reprodukcije vrste. Ali rezultati dugogodišnjega ekološkog djelovanja P.M-a su nerazmjerno male u usporedbi s rezultatima nebrige i alkavosti (požari) i razularene destrukcije rata — U proteklih osamnaest godina elektroliza aluminija je izravno hranila gotovo dvije trećine stanovništva ove općine. To je činjenica koja ne smije izmicati strukturama vlasti.

Masivni 57 milimetarski top dominira na pravcu »Sibenske topovnjače«

HRVATSKA RATNA MORNARICA

Robert Hranj, zapovjednik raketne topovnjače. »Kao profesionalci i rodoljubi izvršit ćemo svaki zadatak.«

Strajivo nije ništa manje impresivno

Rober Hranj, Peter Barbić i Boris Jelčić, časnici su i dočasnici u raketo-topovnjači koja je ovih dana usidrana u Sibenskoj ratnoj luci. Njih trojica, uz još mnoge koji su iz nekadašnje Jugoslovenske ratne mornarice prešli u vojsku »pod domovinskom trobojnicom«, stvaraju sada obranu hrvatskog mora, zajedno s posadom sastavljenom uglavnom od momaka iz Šibenika. Ova trojka (Robert i Peter su Hrvati, a Boris Slovenc) životima su potvrdila statistike potkoj su negri na čelu s Hrvatima i Slovincima u redovima JNA bili najbrojniji i najstručniji upravo u mornarici i zrakoplovstvu, kao rodovima gdje se uzelih ono - potrebitno više - od živila i hrdeće pješčevske.

Stvarna lepo ipak baca drugačije svjetlo na često nategnute teorije o slinistima pojedinih naroda, ali važnije je velika većina svih koji su Srbi otuklaže iz bh. rodova jugo-slavija podaci kazuju da Kadijević istočne mire vežtu među rezervistima, a i Kandićeva je mornarica skalupljena po načelu »zbrda-zdola«. Što joj uz još neke jednako veličanstvene ne oslavlja još mnogo gusarskog života, na što se svele.

Ova je topovnjača jedan od prvih

zaplijenjenih brodova za Hrvatsku ratnu

SVE BOLJI

mornaricu. U onim noćima tame i bijeskovu granata, za napad na grad oteta je iz MTRZ-a »Veliki Skorpija« i odvezena na sigurno. Brod je bio na tzv. velikom remontu, tiovih dana, govor zapovjednik Robert Hranj, bit će uređena u ciljnosti pripremne za borbu istočna topovnjača onoga je utorka, vodena četničkom rukom, granatom iz pramčanog topa probila kupolu kata draže. Posada ove zasad bezimane obakuju krištanju u »Šibeniku«. To je nestručno, ali službeno i naprečnije, spremni su na okitaju Robert, Peter i Boris govoru u logloj i ponešto tjesnoj utrobi topovnjače da top od 57 milimetara, i protuavionski od 30 milimetara zajedno s komplatom raket i dobiti u veljbanom posadom, obavejavu od njihove brode, kada se tako zapovijedi, stvari ozbiljnu prijetnju neprijatelju.

Kalu da će, kao profesionalci, all i

rodoljubi, ispuniti svaki zadatok. Ovdje su dobrovoљno, imaju motiv, kao i momci u posadi. Nakon praznjakatovanja posada odgovara - da su oni sami muški, započeo je razgovor o - onima - na drugoj strani. »Mi na ovoj topovnjači, otiskli smo iz JNA i prije službenog poziva časnicima nekadašnje JNA da se uključu u Hrvatsku ratnu mornaricu

OVDJE SMO DOBROVOLJNO

Mnoga nas se svila - uglavnom smo službovali u Šibru ili u Šibeniku. Ovo vrijeme otkako smo na topovnjači bilo je sasvim dovoljno da se srodimos s brodom i posadom i mi. Uz ponovljenu i danju daje jugo-mornarica ostala bez jakog kvara, časnički brolist sa »jadransko-topovnjača« smatra da su »drugi« strane deni odbranjani. Ekstremnih ljudi ima, bez sumnje, ali je među njima i mnogo kolebjivaca, top-

ave vidi sumnjuju u ispravnost zločina koje radi - sprašinare i mornarice ostatka Jugoslavije. Ima ljudi, naših nekadašnjih kolega - govore - koji su ostali u biću negativni vojaci, iz mnogih razloga. Neke slučajevе ne treba promatrati crno-bijelo, već ljudski. Ali nas ovdje, niti ne bi mogao zadržati takvo vojstvo i uvjeriti nas da je pucanje počvrima ispravno, niti bismo ostali nit za kakvu plažu ili polotaj. Mnogi od nas, oteli su u ustalom iz JNA u čitu neizvjesnost - s obiteljima i uparenim daljnjem egzistencijom. Neki su zatezni i sada su im žele i otči, ugroženi život. Robert piše o svome poznanku, Šibeniku koji je bio kolebjiv, i bio je prisijen, pod pretežjem pucat

»Nije bio zastupljen, nije dješavao neinteligentno, ali mu se ipak to dogodio. Jedan drugi poznanih, Zemunjanin, otšao je iz JNA dok još nije okrenuo ruke i na rastanku mi rekao da bi se

skinuo i prije da je Hrvat. U Srbiji je izdajica. Oni zaupteni ideologom likvi su najgori - kažu domaćini - ali onima koji se davoma savjatuju da predi na hrvatsku stranu. U svakom slučaju, govore s pouzdanjem - da nas te ne bude bivši kolega ubiti, sigurno ne bismo dobro prošli, ubiti bi nas odmah. Ali, ta mornarica neće još dugo, a mi smo sve bolji.«

Daklik smo se Vukovara i Evropu Borisova žene je Vukovarčanka, ine za što joj je se stićem. Kada se spomeni Vukovar, tada je najbolje šutjeti utoliko se ne može plakati. Šutjeli smo, plakuj se samo da je je toj grad treba toliko patiti, i što se još moglo učiniti. A Evropu smo izgradili. Morci su radi da bi nam istraži najviše pomogli da nas priznaju. I da barem povuku embargo na uvoz oružja. Ova rat ionako čamomorarički zamri.

Na provitajevnja jedna - jaka - turistički ugara. Tako Tomić, Stipe, Pero Ivo, Boris, Mato, Matko, Tonči, Tonto, Anto, Marko, Jadran, Mate, Fran, Džen, Igor i Robert (ispričavam se ukoliko je netko izostavljen), bokaju se zapovijednikom krenu - potrcati čamču mornaricu.

To je spisati izraz Mi Šibensčani smo grublji i kažemo - iskavatko. Ali nito veliko smo da je djetotvorno. B PERIŠA

(Slike: V. Pantić)

Brodska spavaonica i TV sala. Svježe obojeno, još mirene na protekli remont Istine, put za onome vodi preko onih »dolje«.

MALI

ALUMINIJ

RAZGOVOR S POVODOM:

**DAVOR
ZAFRANOVIC,
PREDSEDNIK
SINDIKATA
RADNIKA TLM-a**

Najčešće su nam do-
lazili radnici kojima
su u ovom ratu uni-
teni domovi i koji su
sa svojim obiteljima
morali tražiti smješ-
taj kod nekog drugog
— Nedopustivo je da
nam radnici primaju
5 ili 6 tisuća dinara
plaće, a podstanar-
ske stanarine dosežu
iznos od 200 DEM
— Nema otkaza dok
se ne utvrdi stvarni
višak radnika — Ivor-
nica lakih metala je
vlasništvo svih radni-
ka i tako će biti dok
se ona ne rasproda

Sve do početka lipnja ovu godinu Sindikat radnika TLM-a imao je bitnog utjecaja na ljevk razvoja događaja u našoj tvornici. Od tada, kada je zbog konštaniranja godišnjih admora, a kasnije i zbog eskalacije rata na Šibenskom području, došlo do snažnog opadanja sindikalnih aktivnosti. Sindikat radnika TLM-a nije preostalo ništa drugo negoli se prialogoditi novonastalom uvjetima.

Što je to značilo za ovu radničku organizaciju, koja je pod svojim okriljem okupila oko 3,5 tisuće radnika, saznajemo od njezinog predsjednika Davora Zafračanovića.

— To je značilo da se moramo u potpunosti okrenuti svakom neštem čovjeku vodeći računa prije svega o njegovom socijalnom statusu. Želeći mladoj hrvatskoj državi i demokraciji

potpuni uspjeh odrekli smo se svih vrata manifestacija radničkog nezadovoljstva, premda je razlog za takvo što i bilo jednostavno dobiti je da gađenje nekih naših aktivnosti, ali i do razvoja novih.

● Prototipa dva tri mjeseca bilo je iznimno teško. Mnogi radnici su zakucali na vrata vrlo sindikalne kancelarije i zahtijevali pomoć. O kojim je ljudima riječ i kako ste im pomogli?

— Najčešće su nam dolazili radnici kojima su u ovom ratu uništeni domovi i koji su se svojim obiteljima morali tražiti smještaj kod nekog drugog. Mislim da smo upravo kod takvih slučajeva najviše uređili. Nekim našim potезимa, novčanim prilporama, savjetima ili uslugama se smo ljudi zbrinuli i poveći broj naših radnika je imao prilike uvjerniti ga da sindikalna organizacija djeluje.

● Podatka je zaboravio izjavljala i vaša akcija useljavanja naših radnika u neke prezne stanove

Sam razgovor s nekim ljudima iz općine uprave, ali te su grele nizam uspijevali realizirati zbog njihove (ne)opravdene zauzećnosti. Naime, želio sam predložiti da Skupština općine donese propoziciju o zbiranju podizanja stanarina podatim naime, jer ovakve se cijene su ovakvom razinom plaće ne mogu prati.

Što nam vrijeda prica o demokratskom društvu kad nad radnik više ne može platiti niz elementarnih stvari. Stanarini su doista zaseban problem i mislim da je čak i Krizni štab općine Šibenik mogao o tom pitanju donijeti određene propise.

● Činjenica je da su mnogi radnici TLM-a dobili otkaze. Koliko je Slobodan radnika TLM-a zaplijatio njihov interes?

— Točno, mnogi su dobili otkaze, ali oni su ih dali sami sebi, jer se nešto liko dana uvezlo počeo nisu pojavili u svojim radnim mjestima, a to ničim

TLM je naše vlasništvo

— Čim smo doznali da ima preznih stanova, e da su njihovi dojutrošnji korisnici dokazani četnici, ili su prije pet mjeseci pobegli iz Hrvatske, mislimo se odlučili da pojedine ljudi uselimo u takve stanove. Komisija na razini TLM-a dala je nekoliko rješenja, no nakon intervencije naših pravnika posluje dvadesetak ljevk useljenja odustali smo od ovog posla. Možda će neko svemu ovome nači prigovor, ali držim da je nedopustivo da nam radnici primaju 5 ili 6 tisuće dinara, a podstanarske stanarine dosežu iznos od 200 DEM, dok istodobno ima preznih stanova u koja se bivši stanari nikad neće vratiti, jer će ih zakon Republike Hrvatske progoniti zbog onog što su uradili.

● Da li ste taj problem pokušali raspaljati na drugi način?

— Prije izvjesnog vremena zapričio

su opravdali, komali najavili. Po međutim su tu čiste i Sindikat TLM-a nije imao razloga reagirati. Sada reagiramo od slučaja do slučaja, pa smo tako ne davno rješili problem naših radnika za poslenim na određeno vrijeme, a kada se nalazi u Zboru narodne garde. Ni u redu da se čovjeku koji gine za domovinu uručuje otkaz, premda to je zakon naše. Ipak realnosti velja uvećati i našu predstavku poslovodstvo je očekivalo už napomenu da su se i prije slagali s TLM, ali nisu imali precizne podatke o tome koji se radnici nalaze u ZNG.

● Pretpostavljam da je bilo još nekih sindikalnih sklopa. Možete li ih naznačiti?

— Pored podizanja morala našim gardistima obilazili smo gotovo sve na-

NAŠA ANKETA:

ŠTO U OVOM TRENUKTU
OČEKUJETE OD SVOJE
SINDIKALNE
ORGANIZACIJE?

Malo, jer i mogućnosti

STRANKA KOJA JAČA

Vidja još uvijek najmlada hrvatska stranka HNS u posljednja vrijeme u svim ispitivanjima i istraživanjima visoko kočira među poljenjalnim glasačima. Njen ugled neprestano rasla i u Dalmaciji i budući da i u Šibeniku ima dosta jaku i aktivnu podružnicu za razgovor smo zamolili njenog predsjednika Pašku Perišu.

• Sto da se radi u retu? Mnoge stranke su zahtjevale i povukle sa izjavnosti?

— Prva slijep je obrana Hrvatske obraniti Hrvatsku i sačuvati njezin tentonalni integrat, nezavisnost i suverenitet te je uvesti u evropsku i svjetsku zajednicu suverenih država. Naša stranka čvrsto stoji pri tome da je za postizanje loga cijela od bilne važnosti razvijati demokraciju onoliko koliko je u ovim prilikama moguće. A da to ni u čemu ne bude na štetu obrambenih napora naše domovine Hrvatske. Treba polaziti od loga da su i ratni propisi propisi koji sve obvezuju i koja treba zakonito provoditi a koji razumije se moraju biti izvedeni u Ustavu i drugim zakona koje donose nadležni organi bez obzira na to o kojem je organu niječ jer je sam Sabor vezan zakonom dokle god ih ne promijeni. Smršam da oko loga ne smije biti spor.

• Postavlja se pitanje na kakav način sudjelovati u obrani — da li ondje, zamrzavanjem opozicionog djelovanja ili upravo inicijativom na demokraciji, ukobu mišljenja i slično?

— Naša je stranka od prvog trenutka kao i sve druge stranke hrvatskog usmjeranja očitovala svoju odlučnost u obrani i demokratskoj izgradnji naše domovine Hrvatske. U tom smislu pozvani su svi članovi stranke i pristaže da zdužno obavljaju sva svoje dužnos u obrani domovine od djelovanja

u mjesnoj zajednici do Skupština općine i u otuženim snagama. O tome smo prije tri mjeseca imali skup svih članova stranke u Šibeniku i prije toga i sastanke po ogranicima izvan grada.

• Jedan od bitnih preduvjeta demokracije jest sloboda informiranja. HNS je često ukazivala na propuste na tom planu — što vi mislite o tomu na ovim lokalnim rezinama?

— Smatram da što se tiče mogućnosti istupanja pojedinih oporbenih stranaka u javnosti, pa tako i HNS-a na našoj općini nema nekih teškoća i prepreka.

• Drugi preduvjet demokratnosti je parlamentarizam. Vaša je stranka stvorena nakon izbora pa prema tome nije na temelju izbora parlamentarista — Ipak i u Saboru i ovdje u našoj skupštini imate svojih članova?

— Ima nas nekoliko. No budući da to ponkad izaziva žestoke rasprave ne bih o tome, osim da je pravo svakog odbornika da sam odlučuje. Mi sve demokratske stranke smatramo sudjelatnicima u društvenom radu i ne gledamo u njima unaprijed neprijatelje, ali se ipak tako suprotstavljamo i suprotstavljajmo čemo se svakoj stranci ukljiko zaslužu neademokratske ideje iako nije tolerantan. O demokraciji kao osnovnom pitanju oko kojeg se slaju i jedinstvene su sve stranke hrvatskog usmjeranja može biti različiti mišljenje i prijedloga. Može ih biti i o obrani, ali po mojem mišljenju treba ih iskazivati tako da to ni u čemu ne bude na štetu ostvarenja zajedničkog narodnog cilja: obrani domovine Hrvatske i poražavanju velikosrpskih zavojevača i njihovih saveznika.

• Sto mislite o šibenskoj politici koj pozornici?

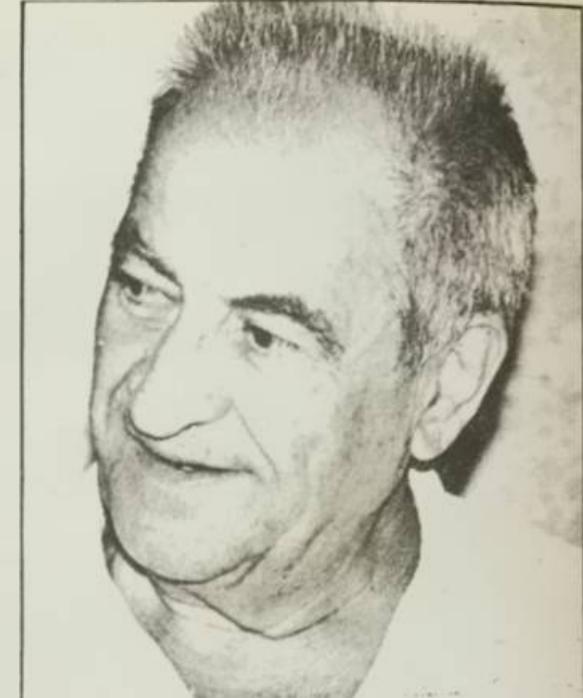
— Naša je stranka od prvog trenutka kao i sve druge stranke hrvatskog usmjeranja očitovala svoju odlučnost u obrani i demokratskoj izgradnji naše domovine Hrvatske. U tom smislu pozvani su svi članovi stranke i pristaže da zdužno obavljaju sva svoje dužnosti u obrani domovine od djelovanja

— Mogu kazati da je došlo do stavnog zastupača koji je s jedne strane bio nemalim napadom neprijatelja na Šibenik a s druge strane i time što vladajuća stranka nije još odgovorila na prijedlog o potpisanim strankama stavljen krajem kolovoza ove godine. Od tada do onog sedmdesetog ožujka napada nepristatelja na Šibenik prošlo je bilo preko pola mjeseca. Jasno je da su oporbane stranke svojim prijedlogom samo htjele da po političkom uzoru stvaranja i djelovanja Vlade demokratskog jedinstva RH i same preuzez dio odgovornosti u vodenju obrambenih i općinskih poslova i majući obaviti prema neoporanjim članicama da vladajuća stranka treba imati većinu koju je zabilježila na demokratskim izborima. Razumije se da vladajuća stranka ne mora pružavati prijedlog oporbenih stranaka ali je u svakom slučaju do sada trebala dati okvir i onekakvog odgovora. Moram kazati da što se tiče HNS-a mogu to potvrditi i za sve oporbane stranke da to nije ni u čemu oslabilo njihovu čvrstu volju da djelatno sudjeluju u obraćeni voljena općina i domovina i prodonoši u tom naporu. Sva nas upućuje na to da teži zastupač treba što prije previđati. Kao predsjednik Međuštiračkog odbora potpisnut ču sastanak svih stranaka, jer očito je da ima dosta pitanja o kojima treba zajednički raspraviti i djelovati. To više što se događaji ubrzavaju i na sve moramo biti spremni.

• Govoreći o opoziciji doista ste rekli i o poziciji, odnosno vladajućoj stranci?

— Pa ono što se loma reči javno kaže se na skupštini, barem ja. U svim organima treba da se u svemu radi i postupa zakonito i time ostvaruje pravnu državu koju toliko rado svi apominjemo. Procedura je jamstvo da

PAŠKO PERIŠA,
PREDSJEDNIK
HRVATSKE
NARODNE
STRANKE
PODRUŽNICE
ŠIBENIK

mokratičnosti i dosljedno provođenje zakonitosti je jamstvo prava i građana. I svih pravnih subjekata i općenito razvoja demokracije. Razumije se da su greške uveć moguće, ali je demokratski zahtjev da one ne smiju biti namjernе. Prema tome sve dobromjerne i razložita mišljenja i primjedbe treba pažljivo raspraviti i na temelju njih konotonu odlučiti.

• Kao odbornik kdo ocjenjuje u tom smislu rad Skupštine?

— Smatram da je u cijelini rad nove skupštine zadovoljavajući, u što uzmam u obzir i sve ono što je od pojedinih odbornika predlagano redi donošenja što boljih odluka. Ali tačno poglavito onaj pripremljeni može biti još bolji tako se vijećima, odnosno odbornicima kako u gradivu što dobiti za sjednicu tako i u službeno riječi na sjednici polupuni objasni o čemu je riječ i što se tiče propisa i što se tiče svake koju treba postići.

• Ne čini li vam se ponakod kao odborniku da su neka pitanja riješena još prije same sjednice, na klubu nevjerojatne stranke?

— Svaka stranka naravno može raspraviti i odlučiti o svakom pitanju prije sjednice i za svoja se rješenje za-

legati na sjednici. Važno je da to bude u skladu sa zakonitošću i ja o tome ne bih ovdje dalje raspravljao.

• Kad smo govorili o načinu dje-lovanja stranaka u ratnim uvjetima kazali ste da je sudjelovanje u obrani prvi zadatak i članova veće stranke. Sto mislite o konkretnim humanitarnim akcijama stranaka oborenim?

— Naša je nastojanje da članovi i prislaže naša stranke, kako sam io već rekao, djeluju u svojim mjesnim zajednicama i drugdje kako u pitanjima obrane iko i u svim drugim pitanjima, a što oni i čine. Tako su članovi naše stranice iz ogranka Črnica potaknuli i sudjelovali u akciji svoje mjesne zajednice na čišćenju bunara i punjenju vodom da, u slučaju potrebe ili nestošće vode postuže u ovim teškim ratnim prilikama. Još se kao područničkoj poslovnicama samosudjeluju u prikupljanju pomoći za razne društvene svrhe. Smatramo da je dovoljno što smo svojim članovima i prislažima prepričali da sudjeluju u svim takvim nastojanjima i daju svoj udio, bilo u novcu bilo u nečem drugom u akcijama Crvenog krsta, Caritasa i sličnih organizacija.

Rezgovarala: Josipa PETRINA

POSTRADALA ŠIBENSKA TURISTIČKA PRIVREDA GOLEME ŠTETE

Prema nepotpunim podacima Šibenska turistička privreda u ratnim razaranjima pretrpjela je izravne štete koje se procjenjuju na oko 21 milijun dinara. Najteže je pogodena -Vodičanka- u kojoj je šteta na objektima viša od 13 milijuna dinara.

Prema nepotpunim podacima (nedostaju oni za hotelsko-turističko poduzeće -Amfara-) turistička privreda Šibenske regije pretrpjela je u dosadašnjim ratnim razaranjima izravne štete koje se cijene na oko 21 milijun dinara. Radi se uglavnom o oštećenjima hotela i drugih objekata od djelovanja neprijatelja, te o štete zatragi propasti većih kolичina različite robe i drugog materijala.

No ono što je još mnogo gora i zatragi čega je ovečnjani turizam kao gospodarska grana posebno pogodjen ješto šteta od izgubljene dobiti zatragi propasti turističke sezone i polupunog zastupača djelatnosti. Doda li se toma i srušavati pad osobnih dohoda ka te velike gospodarske grane, shvjetljivo je u kakvoj se situaciji Ši-

benski turizam našao. Končno blizanci galeata i galeata treba dodati i polupunog zastupača u radu svih turističkih agencija i drugih privrednih i društvenih tvrtki kojih je u Šibenskoj općini oko dvadesetak.

Najteže štete pretrpjela je -Vodičanka- kako izravne, tako i one neizravne. Na hotelskim i trgovackim objektima te na Domu kulture u tomu mjestu iznosa više od 13 milijuna dinara. Zatragi izgubljene sezone i pada trgovackog prometa za 70 posto, poštedna šteta cijeni se na 410 milijuna dinara. Zanimljivo je da je relativno maleno turističko-trgovacko poduzeće -Piroččkar- pretrpjelo štetu veću od pet i po milijuna dinara i to onu izravnu. Neizravna šteta za sada nije izkazana.

J. Č.

O SRBIMA I SUŽIVOTU

• Kao narodna stranka imali ste ambiciju okupiti i Hrvata i Srbe. Da li ste u tome uspjeli i kako danas gledate na rješenje srpskog pitanja?

— Hrvatska narodna stranka, a to u svojim programima, koliko mi je poznato zastupaju i druge demokratske stranke, otvorena je prema svim građenima bez obzira na narodnost, rasu, vjeru i filozofska uvjerenja. Prema tome u HNS-u ima i članova srpske narodnosti i naša i druge demokratske stranke smatraju da treba skladno s Ustavom Republike Hrvatske rješiti jasno i položaj narodnih manjina u našoj republici i to onako kao što rješavaju suvremenim svijet. Evropska zajednica i Ujedinjeni narodi. Prema tome, ni jedna narodna zajednica, odnosno manjina, ne može biti u posebnom položaju. Bitno je da budu stvarno zajamčena sva građanska i etnička prava. U vezi s tim i Republici Hrvatske ima i pravo i dužnost da takav položaj zahtijeva i za djelova hrvatskog naroda koji žive u drugim republikama desadašnje Jugoslavije i u susjednim državama.

• Neki misle pa i javno govore da našem ovog reči autivot se Srbima u Hrvatskoj neće biti moguće?

— Ništa nije o tome da bi se isključivala mogućnost zajedničkog života u Hrvatskoj sa Srbima sa slijepom zajednicom. Ali sigurno je da trebaju odgovarati svim Srbima koji su se dugi protiv svoje domovine Hrvatske i do sada joj nanišli strašna zla, jer s ljudima ne može biti suživot. Ljudske i pravne pravde ne mogu i ne smiju se smilovati hrvatsima, bez obzira na njihovu narodnost, nego ih pravesti društvenoj odgovornosti i pravdi, kad god su joj doslužili.

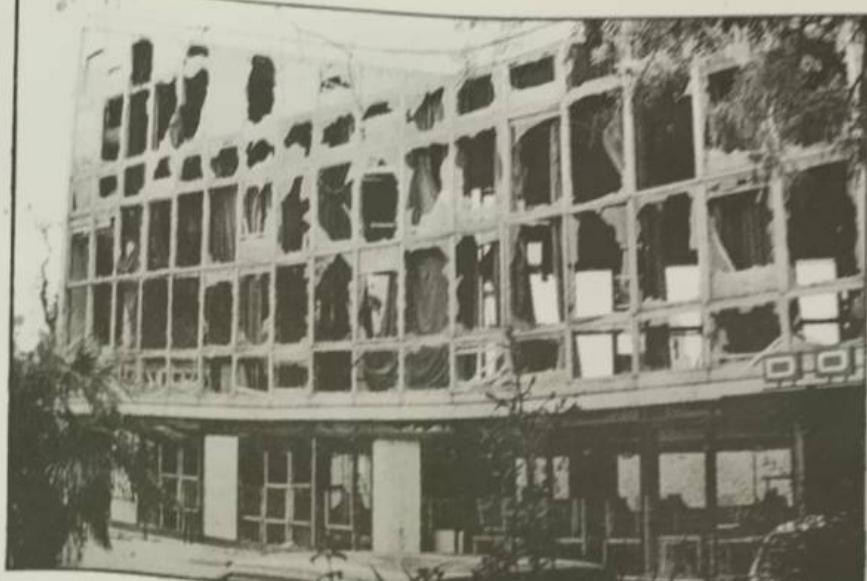
RADIO U SLU...

ŠKOLSTVO

Otkad je započela ova školska godina djeca su već tri puta bila na prisilnim praznicima a posljednji četvrti put od srijede 20. studenog nakon jednog jednog održanog radnog dana u utorak 19. studenog. S pravom se postavlja pitanje koliko će još dana potrajati da djeca ponovno krenu u školu i hoće li i to biti konačno. Po novom školskom kalendaru u kojem su dva polugodišta zamjenjena sa tri obrazovna razdoblja djeca bi već prve ocjene i knjižice trebala dobiti za Božić, dakle za mjesec dana?

Na jednom od aktiva ravnatelja osnovnih škola na kojem se raspravljalo o programu dogovoren je da se u ovoj školskoj godini u Šibenskim osnovnim školama ne ide na redukciju programa, ali da se skrate školski sati na 35 minuta, kako bi djeca mogla prije mraka biti kod kuća posebno ona koja su vezana za putovanje do

DOM JNA

Uvjemamo kada je sve vje spaljenih ognjišta, razrušenih bolnica i sakralnih objekata, možda je pomalo neponično govoriti o gradnji novih zgrada. Pa ipak ova cijedna vremena nose u sebi klicu nekih boljih budućih dana. Zbog svega loga razmišljanja c s zgradu bivšeg Doma JNA, o novom ugledu i sadržaju zgrade koja je u ovom trenutku ruševina glavnog Šibenskog trga može naći svoje mjesto. Razbijena stakla i omraženo značenje sadašnje su najuočljivije karakteristike zgrade.

No podimno redom. Šezdesetih godina prošlog stoljeća tu je izgrađena zgrada u čijem prizemiju se nalazila kavarna koju stari Šibenčani pamte kao -Narodnu kavarnu-. Na katu se nalazila Narodna knjižnica, osnovana 1866. godine. Značaj ove knjižnice u razvoju narodnog preporoda u ovim krajevima svakako je neosporn. Osim knjižnice, na katu su bile dvorane u kojima su se održavali svi važni sastanci i skupovi. Iz ovoga je vidljivo da je zgrada sa sadržajima koji su se u njoj održavali bila nezaobilazna u životu grada i njegovih žitelja. Između dva svjetska rata -Narodna kavarna- je i dala glavno okupljalište Šibenčana.

Gotovo stotinu godina nakon izgradnje ta zgrada je srušena. Odliku iadašnjih gradskih vlasti da sniže lu građevnu Joško Čužetu, povjesničar umjetnosti i direktor Zavoda za zaštitu spomenika kulture, ovako komentira: -Ta kuća nije trebala biti srušena. Istina, kuća je bila derulna, stara i starički ugođavala. Ali nema onog što se ne može popraviti, jedino je problem sredstava. Ponekad je jeklinje graditi novo nego popraviti staro-

Tadašnja zgrada nije bila registrirana kao spomenik kulture ali je

NIKAKO RUŠITI

Sebanico — Šibenik.
Poljana — Poljana.

njena kulturno-povijesna vrijednost nesumnjiva. Ona je počet jednog vremena. Šibenski arhitekt Gustav Červar vidi objašnjenje za rušenje pravilne zgrade u odnosu povijesti umjetnosti: 20. stoljeće spram svega što je u arhitekturi nastalo u 19. stoljeću. -Zgrada je bila izgrađena u izv. eklektičkom stilu, koji je sve donedavno smatran gotovo bezvrednim. Sve ono što je nastalo u umjetnosti u 19. st. bilo je bezvredno.

Tadašnja zgrada nije bila regis-

trirana u odnosu na stilove prošlosti: romaniku, gotiku, barok... U tom svjetlu treba promatrati rušenje i gradnju novog objekta — kaže Červar.

Nova zgrada nama danas poznata kao bivši Dom JNA, projektirao je Ivan Vitić, arhitekt iz prve generacije zagrebačke škole, arhitekt koji je u okviru onog što se zvalo jugoslovenska arhitektura zau-

meo značajno mjesto. Zgrada je izgrađena u stilu tzv. suvremene arhitekture. Problemi s kojima se Vitić susretao sigurno nisu bili manji oni ih je po mijenjaju Gustava Červara, nješto na zadovoljavajuće način. Osobito je veliko bilo utjecati novi objekti u postojajućem starijemu arhitekturu gradske površje. Mjera povijesnog dijela grada su manje kuće se puno ruštenjem pokušala obnoviti Červar. Zbog toga se

škole. Kad se o ovome raspravljalo, radilo se o tek dvadesetak izgubljenih radnih dana i postojale su različite mogućnosti za nadoknadivanje — od odradivanja nekadnih subota do skraćenja proljetnih praznika i produženja nastave na kraju školske godine. Inače, Ministarstvo za prosvjetu i kulturu posebnom je Odrabdom nadležnim općinskim sekretarijatima (kod nas je to Sekretarijat za društvene djelatnosti) dešalo održljene ruke u procjeni situacije i odradivanju koliko bi dječa realno mogla aksolvirati školskog gradiva — sto posto, osamdeset posto, pedeset ili svaga dvadeset posto. Suglasnost naravno daje Republički zavod za školstvo.

U Šibeniku već tada nisu bili svi jedinstvenog mišljenja o potrebi redukcije školskog programa. S obzirom na stalno produžavanje pa čak i zaoštrevanje ravnog stana i sve većeg opterećenja dječje psihike svim i svakim i sam prijedlog o 35-minutnom školskom satu neki su pedagozi lumačili kao olakšicu a drugi kao opterećenje. Naima, za kraće vrijeme dječa moraju naučiti istu količinu znanja. No, kako su i ljudi u Sekretarijatu za društvene djelatnosti računali da je još uvjek dovoljno krenulo se sa školskom godinom po programu i rasporedu napravljenom još prije početka školske godine negdje po-

tkraj tijela. Danas je situacija sasvim drugačija, rat ne prestaje, a dječa su već imala više neradnih nego radnih dana u ovoj školskoj godini. Po uzoru na neke druge sredine u Hrvatskoj u kojima se živi i radi slično kao u Šibeniku ovog je tjedna Sekretarijat za društvene djelatnosti prihvatio ideju o školskom radio programu. Realizacija tog mini programa za učenike svih razreda osnovne i srednjih škola očekuje se bi u ponедjeljak 25. studenog ukoliko tog dana ne otputne redovita nastava u škole. Školski radio program nije zamijenjen kao zamjena za živu školu a na radnju se neće obraditi sadržaj iz svih predmeta. Kako tvrdi direktor Fonda za školstvo prof. Ivo Livaković dječi će se dobiti konzultacije i korisna upute o tome kako i doma mogu učiti te obradivati lekcije iz pojedinih predmeta kao što su hrvatski jezik, povijest, zemljopis, matematika, fizika i biologija. Za srednjoškolce uz ova predmeta dolaze u obzir i etika i kultura odnosno umjetnost. Gradivo bi obradivali učitelji i profesori Šibenskih osnovnih i srednjih škola. Naravno ovaj program moći će zadovoljiti tek kakav-takav kontinuitet i vezu učenika s knjigom i školskim gradivom u uvjetima u kakvim živimo a nikako im neće i ne može pružiti znanje ravno onom koje se stječe u školskim klupama.

Što kažu građani?

OSMISLITI SADRŽAJ

Branislav Štokić (26) koordinator opštine: — Mislim da se ova zgrada bivšeg Domu JNA ne treba rušiti jer bi tako da se taj objekt preuredi i postane kulturni centar naše vojske gdje će mislim da je to najbolje.

Milivoj Bevardija, (53) aranžer: — Zahvaljujući zgradu Domu JNA se preuredi i postane kavarna kao što je bila nekad, da ljudi mogu dobiti svest o našem poprincu.

Cedom Todorović, (23) fotograf: — Da, ne znam ni sam točno što bih volio da tu bude. Međutim, možda nešto lako. Nešto za to da se zgrada potpuno snese, radi se da preuredi kao što je zamisljeno, u jedan diskoteku. Nešto se misli zadržati.

Sandra Krestić (17) učenica: — Mislim da ovaj grad neće nestati institucija u kojima bi mlađi ljudi mogli razvijati svoja talente. Prveratljivo mislim na kulturne i kulturne sadržaje koji bi osmislio ovaj prostor. Mislim da Dom omogućuje funkcionalno, tako da je zgrada bivšeg Domu JNA pravo mjesto gdje se može otvoriti muzejčica, knjigarna, diskoteka, studio... Mislim da je ova zgrada dio sadašnjeg života ovog grada i da se ne može ukloniti u gradsku površu.

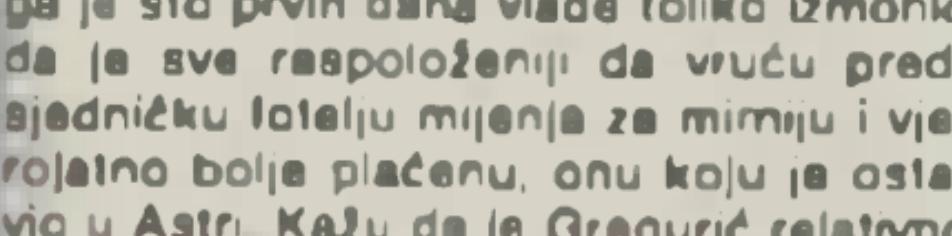
Vidit odlučuju za razbijanje krov Što je njegov dogmatski uklapanje u povijest dio grada na jedan moderni način. Sustavni dio Domu je i zid se sv. Mihovilom. Ponad toga zid bio je nemoguće napraviti još jedan zid, odnosno površinu koja bi bila slijepa pa je Vitić cijelu zgradu ostakao. To je cijena koju je platio Červar — dodaje Červar. Nakon mijenjaja su podijeljena joško Čužeta smatra da je zgrada krov u amfiteatru betonu nejednakstvarno rešenja. Isto tako nije se moglo dogoditi da se na najprividnijim gradskim trgu ugraditi objekti zaštitnog tipa, odnosno da ima zatvorenu slobodnog ulaza.

Sada kada je izgled ove zgrade nareden, a njen sadržaj prošlosti, iako je istina da je povijest učiteljice života onda nam se neće dogoditi da ponavljamo iste greške. Treba imati na umu reprezentativnost lokacije zgrade, njenu naličnjeganje na ciljeve gradskog bedera u produžetku kojeg je klasicistička zgrada iz Napoleonske dobe potpuno miriva i neškoničena — sve to ne smije se zaboraviti jednom kad se bude mijenjao i osmisljavao taj prostor. Červar i Čužeta stoji se u jednom — dosta je bilo rušenja. To ne treba biti ni sudbina nekadašnjeg Domu JNA. Promjena izgleda i sadržaja zgrade Ozbiljan i analitičan pristup ovom problemu donijel će i prave odgovore.

ASTAVE

VLADINO TRUSNO TLO

Čuje se da je češa prelivana i da bi prva višestraćka vlada mogla pasti, ovaj put s treškom koji bi neusporedivo aće odjeknuo nego u prva dva slučaja. Sto, dakle, javlaju kulač? Predsjednik Gregurić već neko vrijeđa — baš ta tri ili četiri tjedna — sit je stolca na kojem slijedi, a u petak je čak otišao Tuđmanu spremen da podnese ostavku. Navodno ga je sto prvih dana vlade toliko izmoralo da je sve raspoloženij da vrati predsjedničku ljetelju mijenja za mimiju i vjerojatno bolje plaćenu, onu koju je ostavio u Astri. Kako da je Gregurić relativno imučan čovjek, i oni koji tako volje gledati stvar i dosad su znali reći: -sto nijamu sve to treba, ma sada je sto, i on došao da istog zaključka. Poput Gregurića, potpredsjednik Tomac razmišlja o tome da se povrće, i njegov se radni elan tekoder istrošio, a navodno je nezadovoljen i zbog prevlike popustljivosti ljudi u vlasti prema narastanju ekstremizma u Hrvatskoj. Nezadovoljstvo pokazuju nakolicina ministara (Tireli, Juzbašić), no oni, koliko se čuje, još nisu prijetili da će istupiti iz vlade. Prijatio je, međutim, ministar pravosuda Mišetić, po nekim zato da preduhitri oponente u vlasti koji se spremaju zastraziti njegovo povlačenje, a moglo bi se dogoditi da uskoro isto učine i dva ministra Vujčeve Socijal-demokratske stranke (Čović, Baietić), iz protesta zbog -krade- imena od ekskomunista.

DANAS

SVAKIH SEDAM DANA

PETAK

Asocijacija hrvatskih političkih partija i organizacija pozvala je na protestne mitinge u četvrtak 17. U petak u gradu Šibeniku učestvovao je predsjednik Republike Hrvatske Franjo Tuđman, a u subotu ministar unutrašnjih poslova Miroslav Šerif. Osim toga, učestvovale su i predstavnici nekoliko lokalnih i regionalnih političkih stranaka, a u subotu i nekoliko lokalnih sindikata.

NEDJELJA

Kontestativni izbor Hrvatske -liberacije- je bio predsjednik Boško Lalić, a bio je i predsjednik Miroslav Šerif. Osim toga, učestvovale su i predstavnici nekoliko lokalnih i regionalnih političkih stranaka, a u subotu i nekoliko lokalnih sindikata.

PONEDJELJAK

Na tomilju -Kote- će vjerojatno ugroženi zamjenik -ugroženog-. Umjesto Nemanje Šešića, koji je iz četverosobnog stana, a čije je mjesto u komitetu za obranu i mornaricu pobjediti je Šibenski. Vjerojatno je da će biti izabrani programni je Petarjević Nikola Bošt, koji bi vjerojatno i bio objavljen pred putovanjem Tuđmanu i ostalim -osloboditeljima-

UTORAK

Na tomilju -Kote- će vjerojatno ugroženi zamjenik -ugroženog-. Umjesto Nemanje Šešića, koji je iz četverosobnog stana, a čije je mjesto u komitetu za obranu i mornaricu pobjediti je Šibenski. Vjerojatno je da će biti izabrani programni je Petarjević Nikola Bošt, koji bi vjerojatno i bio objavljen pred putovanjem Tuđmanu i ostalim -osloboditeljima-

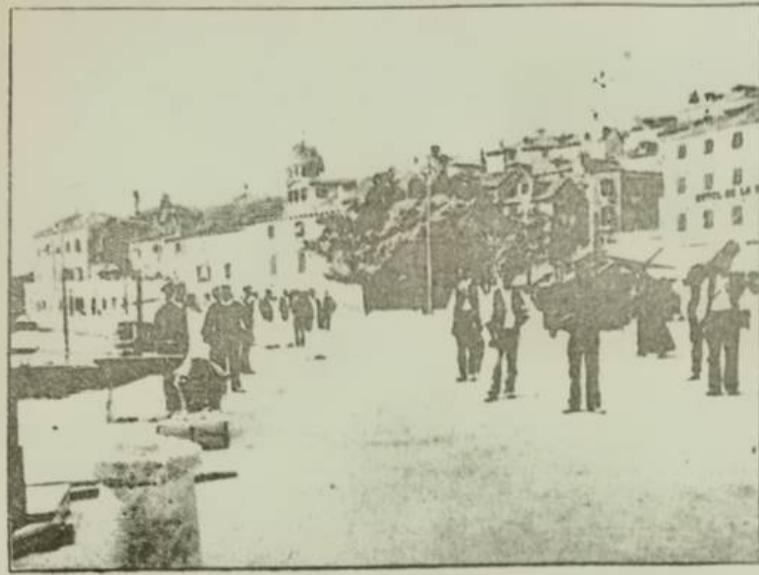
SRIJEDA

Na tomilju -Kote- će vjerojatno ugroženi zamjenik -ugroženog-. Umjesto Nemanje Šešića, koji je iz četverosobnog stana, a čije je mjesto u komitetu za obranu i mornaricu pobjediti je Šibenski. Vjerojatno je da će biti izabrani programni je Petarjević Nikola Bošt, koji bi vjerojatno i bio objavljen pred putovanjem Tuđmanu i ostalim -osloboditeljima-

ČETVRTAK

Na tomilju -Kote- će vjerojatno ugroženi zamjenik -ugroženog-. Umjesto Nemanje Šešića, koji je iz četverosobnog stana, a čije je mjesto u komitetu za obranu i mornaricu pobjediti je Šibenski. Vjerojatno je da će biti izabrani programni je Petarjević Nikola Bošt, koji bi vjerojatno i bio objavljen pred putovanjem Tuđmanu i ostalim -osloboditeljima-

VELIKI SITNIČAR

GOST KOJI SKIDA GLAVE

Prvi slučaj oboljenja od kuge zabilježen je u gradu 8. lipnja 1649. godine, a obolio je jedan težak iz Varaši. Opaka bolest, kad se zbroje gradani, vojnici i seljaci iz okolice, odnijela je 12.000 života

Kad su Turci opustili Vodice, Šibenčari su počeli nazvati da idu u sasrat krevnim okršajima s njima. No, kad je po nalogu iz Cengreda bosanski paša opstjadnuo grad, što je trajalo od 21. kolovoza do 16. rujna 1647. godine, Šibenčani žiteli junački su im se odupri i potukli ih. Graditelju se činilo da će barem za stanovnicu vrijeme imati mir. Ali, ne zadrugo. Godine 1648. iznenada je Šibeniku došao u -ponude- goći stražnji od horda izlažećih paljumjeca - kuge. Ta smršnina bolesti već je uvelike harala u zemljama pod turskom vlašću, pa tako i u Bosni. Kugu su, kažu povijesni spisi, u Šibenski kraj prenijeli osmanlijski vojnici iz Glemada. Kad njih je jedan Šibenčki trgovac kupio nekakvu robu, prvi slučaj oboljenja od kuge evidentiran je 8. lipnja 1648. godine, a obolio je jedan težak. Za samo dva-dan dana epidemija se rapidno proširila, a pogodovali su joj - uz ne-pinkladne higijenske uvjete - i oškrđica liječnika i grobara. Inače je u tom stoljeću i povoljni broj stručnjaka-medicinara izvor kuge tumačio utjecajem

zvjezdje i položaja Zemlje, a neukl je puk vila držao da postoji i zavjeti nego da preventivnih mjeru i lijekova.

Sve to rezultiralo je užasom oboljeli su težali na sanducima u blizini kućnih vrata ili u hodniku da se poboljšava može lakše izjaviti. U redovnicu su dakeko imali posla, ali su čuvati sebe. Okućnici su ispovjedali sljedeći pred ulazom u kuću pod prozorom ili sjedali na stubama ispred njihovih domova. Sličnu distancu zauzimali su i notarji koji su okućnicima služili ujedno i kao svjedoci prilikom začinjavanja oporuha.

Kako jedna nešreća obično donosi i drugu tako su i preventivne mjeru što su ih provodili obični gradovi Zadar i Trogir usudile - gladi. Čijene životnih namjena drastično su porasle, pa se - sasr žita prodaće za 20 dukata. Posljedica toga bila je da je sroština (a nije bilo malo), ako već nije umrla od kuge - skapevala od gladi. Tako su kuge i glad i golovo minimalna mogućnost da se kontinuiraju gradski život do prvog metala.

U toj zbići dobro su se snasli glać-

kači, u prvom redu vojnici. Otimali su potkućstvo zlatno, srebro, novac i druge dragocijenosti. Ratnici se da je samo zlatna i srebra optužljeno u vrijednosti od oko ondesetina deset milijuna dukata! Prema svjedočanstvu otvorenca Carla Cesimira Veranzia, tada je u sedam mjeseci, količina je trajala kuge, pomrlo u Šibeniku i na susjednjim vojnicima i u Mandatini količina vila od 8. tisuće žitelja. A prema zapisu Franje Dufica - kad se zbroje gradani, vojnici i seljaci iz uže okolice, kuge je odnijela 12.000 života. Povijesne listine kažu da je u gradu Šibeniku kuge preživjelo samo 1500 osoba.

I da bi se ljudske praznine popunile, jer trebalo je i šibenskim i seljaku. Gradska vijeća obrelito se dači Nikolici Ružiću za pomoć Zahvaljujući njegovom posredstvu (kao i pomoći gvardijera nemisiana na Visovcu Pavlu Šiljakoviću i suprući Simunu Brajanoviću) u Šibeniku su dočili knezovat i poglavice Petraču Polja, Zagora, Promina i Miljevecu i u Imu putu spomenutih

kravje utonuli plemenu negodbu o dobitku svojih ljudi u grad i okolicu. Tom prilikom, u etapama neravno nadolito je oko 10.000 ljudi. Mnogi od njih naselili su se u Doci, Goricu, Varašu i Mandalini. Kako je i bilo očekivano, ti dočljaci unijeli su u grad Šibenik svojstva svog dočednjeg putnog življjenja pa je malo po malo čitav grad poprimio novu fizionomiju.

S obzirom na to da kuga nije previla razliku između građana težaka ili patnoga, i plemenito je bilo dramatično prouđenje da ono malo - kuhinja počeli objegli petnastih djevaca - nije znalo što će se slobom. Dok su takom pričajnjim desetljicama venule po čeljustima nemisana sv. Spasa, sada je u tom -dobrovoljnom- izgnanstvu bila sasno jedna koludnica - Teodora Veranzia. Od kuge pošteđeni pucnjai pokupljivali su - i domaćim plemenitim djevcima i onim iz Zadra - popuniti nemisana, ali u tome nisu uspijeli. Ostavši 1777. godine na svetu jednu koludnicu, nemisana sv. Spasa - taj

vještostojeli raduti i ponos starih plemena - pretvorjen je u klesaru!

Za sve je, sto, krvna kuge, čije su se žrtve tako kazuju arhivima sasno, patiti u gornjem dijelu. Kad je bilo dovoljno onih koji će ih potpuniti, raspadiće su se i po kucama trujući zraki, narevno, intenzivnije, zraku. Na kojim su se mjestu mrtvaci sprijevati o tome nema pozvanih knjiga, ali se čini da je u tu svitu postupila Poldena istina i Šibenski loga, doba je poput drugih gradova, mao lazaretsa na mjestu koga se (i danas) zove Kulina u Mandatini. Posljednji tragovi života tega lazareta nestali su 1825. godine prilikom posavskog nevarenja. Tako je Šibenik preživjelo svog dočednjeg putnog življjenja pa je malo po malo čitav grad poprimio novu fizionomiju.

Bez obzira na to, u lazaratu se obvezalo rekonstrukciju pa su se te stradale 1649. godine temo resušavali i - operali. To se činilo u posebnoj prostoriji, a potom su ih stavljali na krov drveni i prenali do grada - da bi ih opet pred gradskim vlastima razložili i tek potom dati na uvid i registraciju gradskom vlastima. A da je ta kula ne počast dobiveno - nistrojno Šibenik svjedoči i činjica da se grad godinama od nje nije operavio - da je čitav Šibenik lučnija mesto manje od 4000 stanovnika.

O. R.

VEĆ 1350 GODINA HRVATSKA PRIPADA EUROPSKOM CIVILI-ZAČISKOM I KULTURNOM KRUGU, S KOJIM PLODNO KORESPONDIRA. NADASVE JE PRIDONIJELA NJEGOVОJ OBRANI OD OSVAJAČА S ISTOKA. SADA, MASAKRIRANI, ОЦЕКУЈЕМО DJELATNU POMOĆ EUROPE DA OPSTANE MO, BUDEMO SLOBODNI I OPET MEDUNARODNO-PRAVNO PRIZNATI NJEZIN DIO.

Piše: Teo Špirić

HRVATSKA - EUROPA U MALOM

**EUROPA
I HRVATSKA**

Ostvarivanje srednjovjekovnih ideja u Evropi i u nas Christianitas, koji papa stoji na čelu, ne treba biti država (A. Franzén); uopće nije prava societas (država) (F. Kempf). Stoga njemučki povjesničar Augustin Franzén u "Pragladi povijesti Crkve" zaključuje: "Ta konceptacija nije, dalje, isključiva suverena prava svjetovnih vlasti u tom jedinstvenom poteru, ukoliko je papina težnja za vlastovom samo neizravna. Papa je tražio samo to da se priznaju norme kršćanske vjere i moralni autoritet papinstva. Ako je lako bilo u doba pape Inocenta III. (kraj XII. st.), koji je do krajnog ostvarjenja doveo načela iz Grgurevaca - *Dicitus Papae*, jasno je da za pape Grgura VII. (XI. st.), kada su se te ideje tek počele ostvarjavati, suverena prava vlasti u poteru nisu bila u pitanju."

Stoga su se Hrvati sačuvali od podlažnosti ondašnjim vlastelima, jer su znali od početka stupiti u direktni odnos s Rimskom stolicom. Kroz čitav Srednji vek vnedri naime pravilo, da su među sobom ravnomjerno sve one države, koje (uz)ručuju s rimskim papom. (Radic, "Europa").

Grgur VII. u međunarodnim odnosima i sporavima promišlja duh načela pravednosti i nudi posredovanje Apostolske stolice. Što je vrlo aktualno:

Stožerni srednjovjekovni društveni pojam je libertas koji obuhvaća ono što pojedinac može uraditi. Govorilo se o "libertates" ili "slobodština", koje pojedinac može tražiti na temelju pravnog poretku ili na temelju posebnih povlastica.

Sveti uspomene hrvatski kralj Zvonimir (XI. st.) stoga se na krunidbi zavjeno da će -gojiti pravdu i pokazati se pravedan u svemu što je pravo. I da će štititi siročad i udovice, i sve društveno marginirane.

Grgurevaka reforma bonia se za ostvarivanje *libertas Ecclesiae* - slobodne Crkve, slobodne od presiznje careva i upitljiva venčaka. Zvonimir stoga obećava da će braniti crkvu i sve što pripada Crkvi. Što je sukladno tom priznavanju Crkvi pozitivnih prava. (Značajno je da i u XIX. st. C. Cavour, talijanski državnik, promicatelj ujedinjenja Italije, liberalni i antiklerikalni proklamira načelo: "Slobodna Crkva u slobodnoj državi". Što je dan 2. Kustić prorekao u "Slobodna Crkva u slobodnom narodu".)

Zvonimir izriča da je "Bogu služiti isto što i kraljevati". To se može razložiti ovakvo: "Kraljevati" za duhovni napredak prednosti vremenog log ovozemnog rada. Zvonimir i papa Grgur - su ipak uspjeli udanti temelje novim religioznim i socijalnim odnosema u Hrvatskoj - premda je jesuo da napori jednog pape i njegovih savjetnika i prvičenika pogut Zvonimira - ne mogu za nekoliko godina nješti teške probleme Crkve i kršćanskog društva, koji su se stoljećima taložili u feudalnoj Europi. (F. Šanjk, "Crkva i kršćanstvo u Hrvatskoj".)

Značajno je navesti da baš nakon Grgure VII. u Crkvi jača svijest da narod nije dužan slušati vlastara kad on ne posluže po pravu i zakonu. Osobito je crkveni učenjak Manegold od Lautenbacha već krajem XI. st. razvio tu nauku o "narodnom suverenitetu" (2. Kustić, "Mali klijuc po vijeti".)

Hrvatska u obrani Europe

Od 1102. god. Hrvatska je s Ugarskom u Izv personalnoj uniji povezana samo po osobi istoga kralja, sačuvavši sve atribute samostalne kraljevine, tj. državno političku samostalnost. God 1527. Hrvati su za svoga kralja izabrali Ferdinanda Habsburga.

aburškog i tako se povezali s Austrijom. Time su Črvene uši u srednjoeuropski kulturni krug Južna, pak, Hrvatska bila je u četinstolječnoj državnoj zajednici s Venecijom također u čuvanju kršćanske vjere i kršćanske zapadne kulture. Hrvatska je bila i dio tzv. Jagelonskog pojasa od Jadrana do Poljske, koji je bio vratinik Europe proti nadiranju s istoka.

God 1519. papa Leon X. nazvao je Hrvate - antemurale christianitatis - - predzida kršćanstva-, jer smo vojevali za očuvanje kršćanske Europe.

Hrvati u Europi

Mnogi su Hrvati studirali i djelovali u Europi te stekli svjetsku slavu. Kao primjer spominjamo se mo neke:

1) Papa Siksto V. (XVI. st.) - hrvatskog podrijetla - da je prenijet obalisk - svjedok mučenja sv. Petra - na Trg sv. Petra u Rimu i sagradio je novu hrvatsku crkvu sv. Jeronima u Rimu, te ustanovio hrvatski Kapitol uz nju, jedini strani kapitol kanonika u Vječnom gradu.

2) Julije Klovic (1498-1578), nadradmaš hrvatski umjetnik, - najveći u najmanjem-. tij u minijaturi.

3) Isusovac Bartul Kašić (XVI. st.), pisac prve hrvatske gramatike, misionar u Srbiji, promicatelj ideje o kršćanskom jedinstvu.

4) Juraj Knjižanić (XVII. st.), misionar u Rusiji, pisac glasovite -Politike-. U Knjižaniću je sinteza slavenofilstva i zapadnjanstva. (Radic, "Europa"). Knjižanić o raskolu među kršćanima piše: "Nama bi pristajalo, da obje stranke prijateljski sasiđemo i da ih nestojimo između". (I. Perrott, "Slaveni...").

5) Isusovac Ruder Bošković (XVIII. st.) prelaže slomske filozofske, matematičar, inženjer, filozof

pjesnik; bio mu je kao stručnjaku povjeren - po pravak kupole bazilike sv. Petra u Rimu.

6) Faust Frančić, Šibenčanin (1515-1617), bog, književnik, matematičar, fizik, Napisa je djelo "Novi strojov", u kojem je i "Letec čovjeka", prvi hrvatski objavljeni načrt padobrana. Kasnije počeo je "Rječnik pet najprestižnijih jezika Europe", među njima i hrvatskog. Kao filozof napisao je "Novu logiku" i "Kršćansku etiku", a kao povjesničar "Povijest Dalmacije" i "O Slavenima ili Sarimatima". Te pravne djete itd.

Naša pak, kultura, npr. umjetnost sljedi sve europske kretanja od romanike do srednjeh modernih pravaca.

Još neke značajke Europe

-Europska povijest napose neoborna pokazuje da su kosmopolitizam i nacionalizam kao dva pola hrvatskog razvoja i negativa da se suvremeni život ne da zamisli bez obaju ovih nečata. Nacionalizam je razvili patriotizam. U nacionalizmu je ujedno i liberalizam i demokratizam. Sva novija europska povijest - puna je primjera kako se broj svijesnih naroda povećava i kako svaka nova međunarodna veza samo još jača i razvija narodnu individualnost. Europska slobodna ljudstvo ili još točnije europska individualista savjedost. Boljom ljudju razumom nastaju i spoznale pravu istinu. (Radic, "Europa").

Prije S. Radića, bili su elementi u europskoj kulturi romansko-sentimentalno-umjetnički, germanasco-intelktualno-znanstveni, anglosaski materijalno-tehnički i slaveniški moralni elementi.

Stoga mi - ne možemo biti ništa drugo nego skraćena Europa, mala Europa - (Brdi), tj. Europa u malom.

(Nastavlja se)

BIOLOŠKO ORUŽJE

Bioško oružje (bo) čine mikroorganizmi bakterije, virusi i bakterijski toksini i neke hemijske materije — uzročnici biljnih bolesti. Ono je namijenjeno za uništavanje ljudi i životinja ili za njihovo privremeno onemogućavanje za rad u borbi. Neposredno ili posredno izaziva oboljenja ljudi, životinja i biljnih kultura — biljni bojni otoci (herbicidi, defolianti, desikanti, gonorizatori).

Sredstva za primjeru bojnih otrova su eksplozivna sredstva (reakte i avio bombe), avionski priboj (za polijevanje i zaprašivanje) i diversitetska sredstva.

Pošljedice bioškog napada ne pokazuju se odmah. Inkubacija (vrijeme od ulaska u organizam do pojava prvih znakova bolesti) varira od nekoliko sati do nekoliko dana, zavisno od osobina i vrste bioškog agensa i munitele na padnuog organiza.

Zaštita od bioškog oružja je teška i složena. Mogu se koristiti sve poznate sredstva osobne zaštite. Najznačajnija preventivna mjeru u zaštiti su redovna i pravilna istražna, dobra higijenska disciplina, stalna osobna higijena, vakcinacija. Mjere za oblikovanje posljedica primjene bioškog oružja su lečenje oboljelih, osmatranje sumnjičnih uzorka i dr.

Nuklearno oružje

Nuklearno oružje spada u suvremena oružja za masovno uništavanje, a karakteriziraju ga velika razorna snaga, topolini efekti i radioaktivno zračenje. Namijenjeno je za masovno uništavanje žive sile, tehnike i objekata, a uništavajući mod zasnuva se na konštančanju energije nuklearnih i termo-nuklearnih eksplozija.

Dijete se ne

1. Iaktičko

- a) vrlo male snage do 1 kt
- b) male snage 1-10 kt

2 operativno

- a) srednje snage 10-150 kt
- b) velike snage 50-500 kt

3 strategijsko

- a) velike snage 500-5000 kt
- b) vrlo velike snage 5000 kt

Vidljive pojave kod nuklearne eksplozije u zraku su:

1. bijesak

2. valjana kopja

3. dimni stup

4. radioaktivni i prođuženi oblak

5. jak zvuk eksplozije

Zavisno od položaja centra eksplozije odnosno od njegove visine ili dubine i ponašanja valjane kopje prema sredini u kojoj dolazi do eksplozije razlikujemo ove vrste nuklearnog oružja:

a) visinske

b) zračne

c) površinske

d) podzemne

e) podvodne

Kod velike holočine zračenja, znaci zračenja će se pojaviti već nakon dva sata. Ti znaci se običaju u vidu gadanja, povraćanja, opće slabosti i malak slatosti. Tako bolesnici uzgledaju uznoseni i osjećaju potrebu za spavanjem. Stanje je obično najčešće.

je osam sati nakon prvih znakova zračenja. Ozračeni najčešće klanju duhom i smatraju se izgubljenim. Iže neponično i teško govore. Stanje ozlijedenih medutim, dosla se brzo popravlja tako da drugog ili trećeg dana izgledaju kao da su prizdravili i da su sposobni za najteže fizičke radove. Teško stanje traje i do četiri tjedna. Ali bez loga glijanog razdoblja nastupi naglo pogoršanje, bolesnik dobiva površnu temperaturu, osjeća če maletešadost i nakon dva ili dva voda ne može stajati na nogama. U to vrijeme počinje najteže razdoblje radioaktivne bolesti, koje traje duže, pa se briju završava operativnjom a u vrlo teškim slučajevima i smrću.

Sredstva NKB zaštite

U sredstva NKB zaštite pripadaju:

1. zaštitna maska

2. zaštitna rukavica

3. zaštitni oglač

4. zaštitne čarape

5. zaštitni kombinezon

6. zaštitna kacelja

7. zaštitne čuime

8. zaštitna naočale

9. učionički aparat

10. pravučna i mješana sredstva za osobnu zaštitu

11. sredstva za kolektivnu zaštitu

Zaštitna maska

Zaštitna maska namijenjena je za zaštitu organa za disanje, kca i očiju od radioaktivnih padavina bojnih otrova i bioških agensa. Može štititi nekoliko sati što zavisi od koncentracije kontaminacije.

masra usijuvajuće zelenilo ne mogu biti izučiti niti od vanjskog zraka uz istovremeno protičavanje kontaminiranog zraka.

Zaštitni oglač

Zaštitni oglač namijenjen je za zaštitu lijela od kontaminacije kapljicama bojnih otrova, kca i da spriječi izloženje radioaktivnih prašina po odjelu nosorušju i opremi. Ne štiti od para bojnih otrova a za zaštitu od kapljicama kontaminacije bojnih otrova koristi se samo jedan put.

Prijevna i mješana sredstva za osobnu zaštitu. Osim formacijskih sredstava zaštite, za zaštitu možemo koristiti i sredstva koja nadamo u zasebno upotrebljavanje.

Za zaštitu organa za disanje i očiju mogu se upotrijebiti razne industrijske, rudarske, laboratorijske i druge maske, zatim priručne maske, površne od gaze i vala, nakvađena čista kapa, manmice. Ostača eliksirska je površka od gaze sa krušunim brašnom.

Za zaštitu lijela mogu se koristiti latarska kula, gumirane ili impregnirane krušne kabalice, komadi plastične folije i slično.

Sredstva za bolebitvenu zaštitu

Pod kolektivnom zaštitom podrazumijeva se zaštita više ljudi istovremeno u jednom objektu. Cilj latice zaštite je da se omogući potpun odmor ljudstva i jedinica, pruži hlepčiću pomoći i dr. Osnovu kolektivne zaštite čine objekti koji osiguravaju duži boravak ljudima bez korištenja sredstava za osobnu zaštitu, pružajući potpunu zaštitu od kontaminacije. Sprečavanje prodora kontaminiranog zraka u skloniste postiže se hermetizacijom i stvaranjem natplinika.

U slučaju potrebe i nedostatka filterventilacijskih uređaja mogu se koristiti objekti bez ventilacije (latice je većina sklonista u zgradama i privatnim kućama) ali pod uvjetom da se mogu hermetizirati. To se postiže upotrebom priručnih materijala kao što su gumene i legline trake, staklene deke namočene u 2% olagini sode bikarbona i vodi, guma i sl. Konstantna objekata kolektivne zaštite zahtijeva da se ljudstvo obavezno pridržava rečima upotrebe tij. Izbjegava često i nepotrebno otvaranje i zatvaranje vrata, ne puši u objektu, izbjegava nepotreban rad i kretanje.

UBOJSTVO PREDAJE

ZAGONETKA PROŠLOGODOBNIH OSVAJAČA, TURAKA, ZA TOP PITA: -BA VISINE SAM GLEDAO, SVIJET SAM UNIŠTIO-. GLAVE KOJE PRIČAJU S EKRANA OVODOBNIH ZAVJEJAVAČA NAŠ SVIJET NE GLEDALU DUHOM OVE PITALICE

Poznanimu brigu za povjesnu baštinu prosto na kojem živimo od početka rata pridruženi su etnologi. Apelom svjetskoj kulturnoj javnosti Hrvatska je etnološko društvo koncem kolovoza skrenulo pažnju da se pred obidajućim nizanim sprava za rezerviranje nalaza i cijela naselja koja su bila predmetom etnoloških istraživanja. Od začetka hrvatske etnološke katedre, studenti te znanstvene discipline učeni su da u nevađeni mijenjaju, unjek i unjek čuvaju u različitim mjestima i o različitim tradicijama ostavljajući pomjorne analize za naredna vremena i doista, bareme mještane koje su nosile predačnih znanja primoravale da se odvajavaju i udaljuju od načina života kakvim su im ga predstavili njihovi predci, davale su za pravo da se svi napori ulože na pohranjivanje tradicijskih sadržaja o kojima svaki narodni naraštaj zna umnogome manja. Niže se moglo pretpostaviti da će ovo pomno blještanje u budućim danima biti posebno važno i zbog toga što će još jedan nemilosrdan rat potresati zemlju, pustotu selo se selom, grad se gradom i primorevajući ljudi na novodobno izgraništa iz svojih kuća. Četvrtog mjeseca rata već je izvješćeno da će nakon ovih hororija grada zaleda biti drugačija ne samo stanjeni zgrada već i napućenost. Ustaljivana bojštva i medijska pronica moguva postići će da, negiranu od zločinaca o kojima je pozvan da radi bud izbjegnu i parodice ili seba koja niti nije imala utješća u bezuzimu.

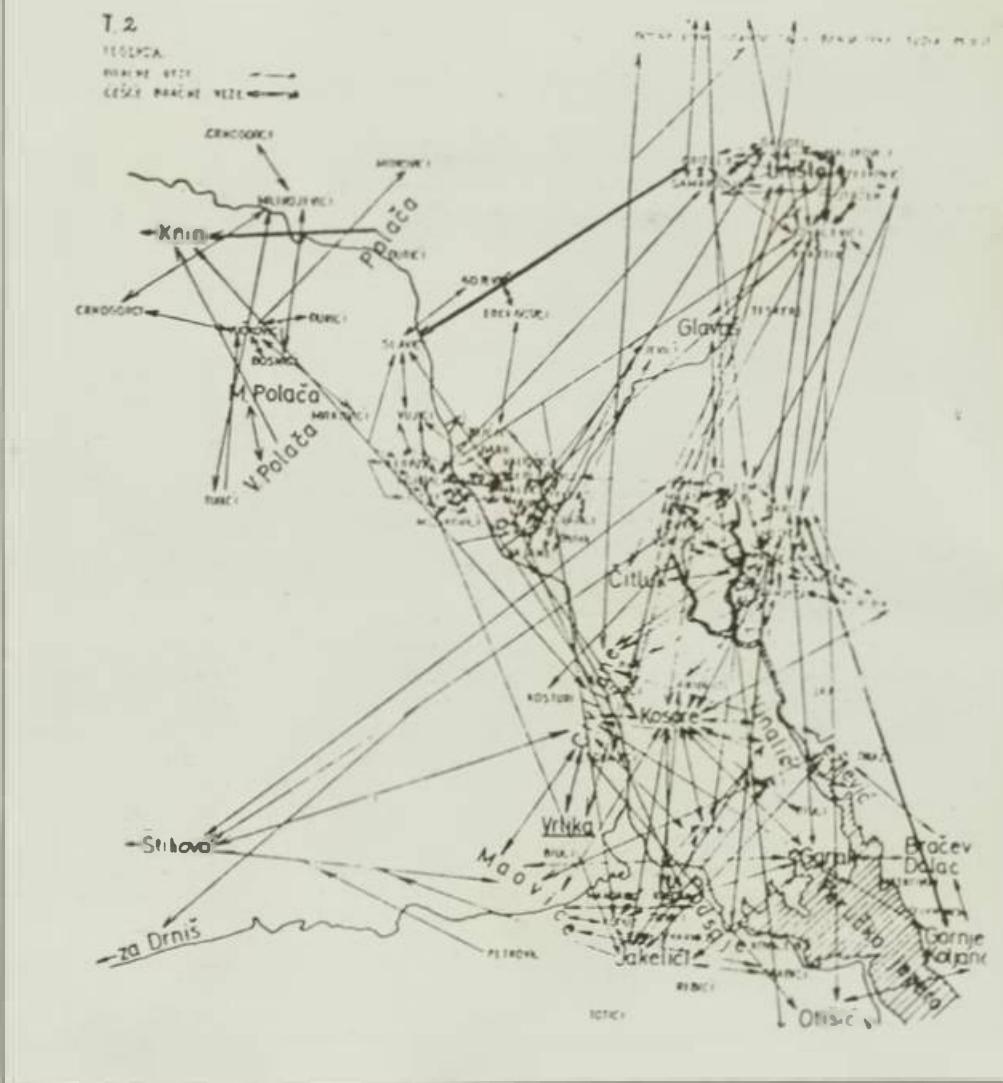
Dolazi na red i mještane pohranjenih spoznaja od baštinjenom načinu života. U Dubrovniku to su Knažev dvor i Rupe, zgrada starih gradskih žitnica koje su upravo ove godine priredene za pohranjivanje, koje u gornjem katu sadrže etnografsku postavu Savješće i stručno obnovljene Rupe predstavljaju najuspješniji primjer prezentacije ponijenog sadržaja na hrvatskoj obali Jadrana u skorošnjoj vremenu. U nedostaku telefonskih veza, valja se tek nadati da etnografski izložbi, kao ni pohranjene muzealije nisu beznadežno pohranene. Za potagu od malobumog lopnika to se događa ugravirano u prvu godinu. Istrajne etnografske postavate u Dubrovniku. U Splitu je to Muzej hrvatskih arheoloških spomenika. U Žadru, unutar lenkovskog obruba, odabir pogodanja sličnih ciljeva kreće se od Neudne biblioteke, sredstva je vrste u Dalmaciji preko Gradske biblioteke do

me im a braće — etnografski su izložci ostali sačuvani u zgradi Gradske straže i najljubi pogon etnologije misli u Hrvatskoj, Zagrebački Institut za etnologiju i folkloristiku pogoden je zrnatim iz obližnje obilježne armijske komande. Točno u knjige kako u »Danisu« piše dr. Maja Bošković Stulić. Upravo je ovaj Institut zadnjih godina bio usredotočen na istraživanje Comika, koji danas gledaju pod granicama okupatora. Jedan od učinaka rata biće i zabilješka za knjigu studija ovog istraživača na način na koji je to urađeno pri prethodnom projektu ovog Instituta, na Zrmanju. Kao uobičajeno i u desetinama drugih primjera, koji su za jedno zagonetka za neumoljivošću i jedna među stotinama tisuća sudbina načelnih ratom.

IU: UBOJSTVO PREDAJOM?

U spomenutom tekstu folkloristica Bošković-Stulić primjećuje da su, prilikom jedne televizijske emisije o ratnim ubojstvima, znanstvenici pozvani u studio reagirali s gledišta narodnog plesništva. Na filmu o pokoljima nad hrvatskim plesništvom jedan je, naime psihijatar prvorazrednog ranga, srušao vrlo upozorenim zborom slično Majku Jugoviću — dok je njegov kolega predstavio narodnu epiku kao srž ravnjenja srpskoga naroda. Bio ih čini nesposobnima za zlostine. Čini se da su znanstvenici upravo psihologiskoga obrazovanja postali napose podanični u novim političkim prilikama u zornoj nem je uspomeni i domaći neuropsihijatrica koji je, potploviv ratni ogranik, otputovao na novo redno mjesto, i sebe točno određujući zapažanjem da zbijajući igru vode zli ljudi, u parlamentu njegove nove domovine se govornice su ga mogle čuti i prave psihijatricka dijagnoza (o križevu pri mijenjanju motiva poljoprivrednog) radi kojih je reagiralo i temeljni liječničko udruženje. Biser među novijim lumačnjima je i pojmanje kapetana Dragana kao dravog junaka na bijelom konju, kojeg simbolizira njegova uzapadena jaština. Okočnosi da i u austro-ugarskoj republičkoj utjecajnoj stranki predvodi profesionalni psihijatar nadahnula je i za primjedu da srpsku politiku van Srbije vode psihijatri i u njih samoj pacijenti. Obraću se po galenjama novih političkih autoriteta. Čini se da su doktori i akademici neposredniku dobili mogućnost odgovornog utječa. Dokor ostaje samo za Irak, jer se jedan akademik pamti po jednoj potvrđenoj reakciji na sovjetski državni puč (za vrijeme s umirovljenim generalom), dok se domaći doktor može zateći i kao iznacijalni neprijemno reagirajući očajevac Razotkrivanja ove vlasti je, naravno više.

Potpovisili je da će neka buduća studija

BRAĆNE VEZE MEDU SELJANIMA PODINARJA doskora ilustracija života, ovaj prikaz je slijedova studija dr. Vesne Konstantinović Čulinović postaje svjedočanstvom prošlog predatnog vremena

rata, bude li podrobno napisana, poslati traženo člivo i keo istraživači i kao nosilici društvene savjestrstvenosti, kada su pripremljeni do medija bili su često zagovornici gledišta koji pogromljaju njihove etnokratne kolege. Prvotno se preseđivali iz Pariza u Beograd britki francuski pisac Bernard Henry-Lévi kaže: »U mojoj „Pohvali intelektualaca“ rekao sam da je počinjak Sutjesci pisac, zatvoreni u djelu, dok je pravnički u magistrom stvaranju i odsutnih iz svijeta. Počinjak koji se meni ne gubi da, ali za kojeg smatram da je dobrojan počinjak — pod uvjetom da je korjenit i dobrojan. Nepraviljivo je da neki pisac čas govore, čas lutat da govore kada im je to zgodno a da štete kada im je nezgodno da govore. A bad se tako ponajprije oni službeni pisci koji slučaju na tribinama, da su visokoparamne izjave o vrinama i svjetlu a nisu kada da znamu jednu jedinu njezin protiv ovog rata. To je bukavčićko to je neoprostivo. To je besođenje jer njegova je savjesi unjek okrenula vlasništvo sredstava milijun dnevnih u njeni zaštiti kada je

Jedan KALE

DA SI PTICA MEĐU PTICAMA

Iz Pamučara pucaju. Iz Pamučara pucaju. Agde si ti moj dojčevanji prijatelju. Na teleton se nitko ne javlja, a bradu si podao pušta prije nekoliko mjeseci. Jesi li zaboravio da latas, manjana, kava i gomila s Hrvatima? Jesi li zaboravio da su se naše djece zvala momkom i curom?

I vi, Travice, Pozderi, Šuše, Dobrijevići, Gnjidići, koji ste z bog potrebe, a je poslov zvali moja imena, vidjeti me i poštovati, a sada vi, vaši štovi i prijatelji pucate u moja prijatelja i moj rod. Tijesno moju dječju na suzu kad odlazim na posao. Hvala vam.

Učiš me to raditi? U Slobotu ili u me veže lude glave? Ili se bojite keo prijatelj iz Čiste Male koji je Šibenik, ima vinograd pa je to srpska zemja pa misli da tu moge ja uzebiti ili koji drugi Hrvat. Toga sam čovjeku držala za sitku čestitost, a starac kojem das i nisam vjerovala rečeno: - Da si ptica među pticama pa kad puno seru moraš se odmatnuti od njih, dijete moja.

Ratko, želim te što si ostao bojkot i što s drugim pravoslavcima branit našu zemlju.

A vi, Šibenski Srbi koji ste ostali s nama, dječili ste s nama strah od smrти i kuhi i mlijeku, a mi vam pak ne vjerujemo. Ne možemo. Među nama su bili i oni koji su dok su granate padale tražili - svoju mužku. I oni koji programiku i beskućniku kažu. Danas tekrivine bi vas nikto dirao! Prije vam na telefon? - I Hrvatima. Ruša vam kuću? - Ruša jer nisu sveci da uvijek vrćaju kruhom na kamen. Protiv svega toga dižem glas protiv, ali i to je po meni dokaz da ste vezani za Hrvatsku i djeluju njazinu sudbinu. Ujedno mislim da to nije vrijedna spomena prema Đeđu, Čelijama, Vukovaru, Kijevo, Kusonjama. Da su im Jugoslavje treba raznijeti Hrvatsku? Na našu neštetu nekoliko dana prije Beograda, u Zagrebu proglašeno ujedinjenje SMS. Mi hoćemo samo svoja kao što moja dječja vod puru i mlijeko i ja nemam pravo reći da nem je meso boja.

Lj. Crđen
Šibenik

POMOĆ IZ ITALIJE

Braca Lodd, Fermuccia i Silvia, kojih je majka Šibenka (Darinika rođena Lambaša), a i oni su rođeni u Šibeniku, vlasnici biroa za export i import u Trstu SEFE (Servizi e forniture estere) uputili su kaši pomoći Šibeniku poštiku od 19.125 kg deterjanata -Mister Bianco- koja je uredno stigla i predana Odboru za prikupljanje pomoći.

Na značajnom i vrijednom danu zahvalio im je gradonačelnik Šibenika mr. Paško Bubalo koji u pismu upućenom 18. s tedenoga 1991. godine među ostalim kaže: - Ja vam se toplo zahvaljujem u ime onih kojima je ova pomoć namijenjena, jednako kao i u svoje osobno imenu i imenu cijelog Šibenika, Hrvatske, nacija, plaća krvavi danak svojoj slobodi i bez prijateljske pomoci sigurno je da bi okrugla ratna stvarnost, sve traume i svakidjela, koja naš narod prolazi bili još teži i bolniji.

Inače preko spomenuta firmabradas Lodd već niz godina vrlo uspješno posluju sa -Šibenkom- i -Poliplastom-.

IZ MATIČNOG UREDA

ROĐENI

DOBILI KĆERKU: Željko i Ruža Kunčić, Josko i Milena Relja, Ante i Nada Huljev, Slobodan i Ružica Đorđević, Robert i Nives Ćukari, Igor i Dijana Juras, Radomir i Monika Badžim, Ivo i Marina Ježina, Petar i Nada Baranović, Zdravko i Ranka Perica, Dražen Dragić i Milena Daković.

DOBILI SINU: Ante i Ivanka Mršić, Ivica i Sandra Maletić, Borislav i Nevenka Erceg, Tuna i Marija Duljaj, Petar i Božica Neumann, Mladen i Silvana Knežević, Vilim i Ljubica Lučić, Marko i Gordana Kulušić, Ante i Radmila Juras, Tomislav i Mirjana Samohod (blizanci), Josko Mandić i Ana Kuščer (blizanci), Mirko i Ana Brada, Neven i Nataša Gović.

VJENČANI

Marijana Jukić i Josip Pešić, Silvana Vukašin i Vladimir Dragosavac, Nevenka Josić i Krste Kendaš.

UMRLI

Marinko Palinić (18), Eduard Štampalić (79), Josip Deković (68), Janja Radečić (90), Čiril Friganović (85), Edija Gasperić (88), Mirjana Juraga (50), Ante Radić (71), Duško Milić (70), Anica Nemanić (93), Jelka Vlašić (77), Jure Erceg (59), Mranko Parković (39).

REPUBLIKA HRVATSKA
REPUBLIČKI FOND SOCIJALNE ZAŠTITE
PODRUŽNICA ŠIBENIK
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD
KLASA: 112-02/91-01/01
URBROJ: 2182-19-01/1-91-1
ŠIBENIK, 18. 11. 1991.

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD
PODRUŽNICA ŠIBENIK

Raspisuje

NATJEČAJ

za obavljanje poslova i radnih zadatika u Centru za socijalni rad, Podružnice Šibenik

- socijalni radnik, VSS 1 (jedan) izvršitelj na nedređeno vrijeme

Uvjet:

Osim općih uvjeta za zavjetovanje radnog adresata kandidat treba da dopunijava i sljedeće uvjete:

- VSS diplomirani socijalni radnik s 1 (jednom) godinom radnog iskustva na poslovima socijalne zaštite, i potičen stručni ispit.

Rat:

Rat podnošenje prijave je 8 (osam) dana od dana objave Natječaja u Šibenskom listu Šibenik.

U prijavi kandidat je dužan priložiti dokaz o završenom obrazovanju. Sudionici Natječaja o rezultatima izbora biće obavijesteni u roku od 30 dana od donošenja odluke o izboru.

MALI OGLASI

PRODAJEM grobnicu kod Gospe od zdravja. Javiti se na telefon 28-340 (3186)

APSOLVENTICA daje repetitorje 12 engleskog jezika. Javiti se na telefon 37-795 (3187)

PRODAJEM se -Moskvic-. registriran do lipnja 1992. godine. Cijena povojna. Telefon 36-078 (3188)

KUPUJEM -Telepaka- do dvije godine starosti. Telefon 36-078 (3189)

PRODAJEM novu, neupotrijebenu peć na ugaj. Cijena po dogovoru. Sve informacije na telefon 26-180 (3190)

IZNAJMLJUJEM kafe bar i vajim djevojku za rad u kafici. Telefon 37-403, nazivod od 17 do 20 sat (3191)

PRODAJEM ili iznajmljujem odmah usebitu stan. Telefon 26-314 (3192)

IZNAJMLJUJEM dvosoban namještian stan veličine 80 četvornih metara. Javiti se na telefon 22-335 (3193)

PRODAJEM ugnuto dovršenu kuću u Šibeniku ili je mijenjam za parsel u moru. Telefon 23-466 (3194)

MIJENJAM kuću dvokatnicu s poslovnim prostorom u Kninu za odgovarajuću u Šibeniku. Vodicama ili Biogradu. Telefon 38-240 (3195) (3201)

ZADAR-ŠIBENIK: mijenjam trostobni stan, veličine 81 četvorni metar u Zadru za odgovarajući ili dva manja u Šibeniku. Može i kombinacija. Telefon 059/23-297 (3202)

HITNO iznajmljujem -Mini market- s inventarom i jednosobnim stanom u Mandalini. Upitati na telefon 37-331 (3196)

PRODAJEM zemljište u Dubravi, veličine 2600 četvornih metara. Cijena povojna. Telefon 37-331 (3197)

PRODAJEM električni peseči stroj. Telefon 29-1-89 (3198)

PRODAJEM novi blak, vrata -Special 52-, 12 brzina, rez. tubular, 16 komada video kazeta (biciklizam), sobni blak. Telefon 22-057 (3199)

OZBILJNA djevojčica primaće bi jednu ili dvije djevojčice za zajedničko stanovanje u dvosobnom stanu. Nazvati na telefon 26-931 (3200)

IZNAJMLJUJEM se dvosoban stan u Cmici. Informacije na telefon 35-753 (3201)

PRODAJEM -Camadora 64-, disk drive 1541-II, kazetolon joystick 6 modula, 70 kazeta, diskete preko 2000 programa, literatura, sve novo. Javiti se na telefon 27-916 od 16.30 do 21 sat (3201)

ZADAR-ŠIBENIK: mijenjam trostobni stan, veličine 81 četvorni metar u Zadru za odgovarajući ili dva manja u Šibeniku. Može i kombinacija. Telefon 059/23-297 (3202)

ZAHVALA
Prošao je buđni mjesec dana od smrti naše druge sestre

DANKE KOVAK
Hvala ti za svoju dobrotu i plimljost što si nam dala. Ostajeli vječno u srcima svih najmilijih.

Iznakno zahvaljujemo radiljim prijateljima, susjedima i znancima, te svima ostalima koji su nam usmeno ili pismeno uputili tople riječi utjeha i ispratili dragu nam pokojnicu do vječnog počivališta. Tvoji najmiliji (314)

ZAHVALA
Dana 25 XI 1991. godine navršava se mjesec dana od iznenadne smrti dragog nam supruga, oca, đedice i baste

MARJANA ŠKARICE

Velika hvala svim dobrim susjedima, prijateljima i znancima koji su došli u zahvaljujući na autobusu u stanicu za prevoz, a nisu mogli ispratiti pokojnika radi propusta u organizaciji prijevoza.

Ispravljamo zahvaljujući svima koji su nam usmeno ili pismeno uputili tople riječi utjeha, kao i svima koji su svojim prisustvom ispratili pokojnika do vječnog počinka i njegov grab okitili cvijećem. Zahvalna obitelj Škarice (315)

kreće u obliku s pozdravima šibenskih radnika na kojim je govorio o budućoj suradnji Crvenih snaga RH i novinara u skladu s vlastitim Uredom o informacijama.

U okviru akcije "Poborimo tržgu rezervnim životinjama" bio je ujedno mato osvogodilišnjeg "Mjeseca tržige u Hrvatskoj", u čemu je učestvovalo 120 žigova, priugrijano je stotinjak tržiga. Akcija je potražila do danjnoga, kada je 15 studenoga bio posljednji dan osvogodilišnjeg "Mjesec tržige".

U Šibeniku je 15 studenoga u 73 godini preminuo Franjo Belomerić, poznati šibenski pjevač, dugogodišnji vođnik hrvatske dionice u vrani solisti "Kale". Komemoracija je održana u prostorijama "Kale". 17 studenoga Kraljevi su svag hrvatskog člana čka je cijela obitelj proslila broj glazbenih društava "Kale", na vječni počinak otpustili u ponosnjaku 18 studenoga.

Jadranska banka d.d. primjenjuje od 15 studenoga novu kamatnu stopu Umjetno dozadajih obitelji komatinu stopu od 100 posto, koja banka obraća na svoju korist, komata su povlačene na 100 posto, osim onih koje se obraćaju novcu na dugoročna kreditna godanima. Ta komata do kraja godine ostaju na istoj razini. Od 15 studenoga, komata ne nadzražavaju minus po lakućim rezervima grada također se obraćaju novcu po višoj stopi i to od 100 posto. Kamatna stopa na dozadajih minus po lakućim rezervima bit će na razini ostalih aktivnih kamatnih stopa, dobiti 100 posto. Povlačene su i kamatne stope u kontekstu komitentata. Tačno komata na blagdružu po vidjenju iznosi 40 posto, a negativna je komata preko 30 stupnjeva — 140 posto. Zbog nepovoljnih okolnosti inflacije, do dolnjega se obraćaju novcu i komata se povećaju čamatu do 20 dana, što do sada nije bio slučaj. Te će komata, nizina, iznositi 70 posto, tako da se barem i minimalno zadnja stednja grada.

Blagdan sv. Nikole Tavelića obilježen je srušenjem mlađe stolice 17 studenoga u Kaptolj u Zagrebu. Mlado slavlje u povodu 800 godišnjice mlađinske stolice prvič hrvatskog sveca, predstavio je nadbiskup splitsko-makarski, metropolit Ante Juric.

Održalom Kršćnog sabora, a ne predsjednik općinskog županičkog za društvene djelatnosti od 16 studenoga, nastavljava je skotska godina u Šibenskom biskupstvu i srednjim školskim te red u slijedećim vrtićima. Rad u prvoj smjeni počinje u 8 sati a u drugoj u 12.30 sati.

U Šibeniku je 17. studenoga boravio g. Darsi, inači ambasador za jugo-črnu prave pri ministarstvu Energetike i Čiste Europe, promatrač mlađe Meteon obitelje dubrovačkog područja gospodin Darsi, namjeravao je, poslije borava u Šibensku, posjetiti državno područje, no predsjednik nadležne vojade osimogućili su mu brinjanje osnovnog zadataka zbog kojeg je poslan na trijane područje Hrvatske. Predstavnici Šibenske općine Šibenik, upoznali su međutim, uglednog gospodina, s trenutnom situacijom na području općine, negrijatelskim entuziasmom agresora nad civilnim stanovništvom, uništavanjem zasebnih objekata, paljenjem i pješčenjem imovine.

U Centru za obnovljivoenergetiku 18 studenoga bilježio u 2.30 sati značajna događanja iz preve Vrane i Zadra. Uzimajući 7 i 8.30 sati, čula su se i ljudi dobrodošlije na preve Črte Vrata kada je negativnost u svojim uporišta u Margonici otvorio logorštu ratu po imenu. Centru za obnovljivoenergetiku dojavljeno je da negativnost pješčeta ruši i poli duća. Tijekom jučera Šibensku i susjednu općinu nadilijelali su zračnjaci u visokom letu. U sredinjetom zaledu tog dana bilo je mimo.

Kreativa akademija medicinskih znanosti priprema publikaciju o tečaju etičkih i humanih principa u ovom razlu, u projekt koji će uključiti i Šibenski Medicinski centar. Publikacija će biti prevedena i na engleski jezik.

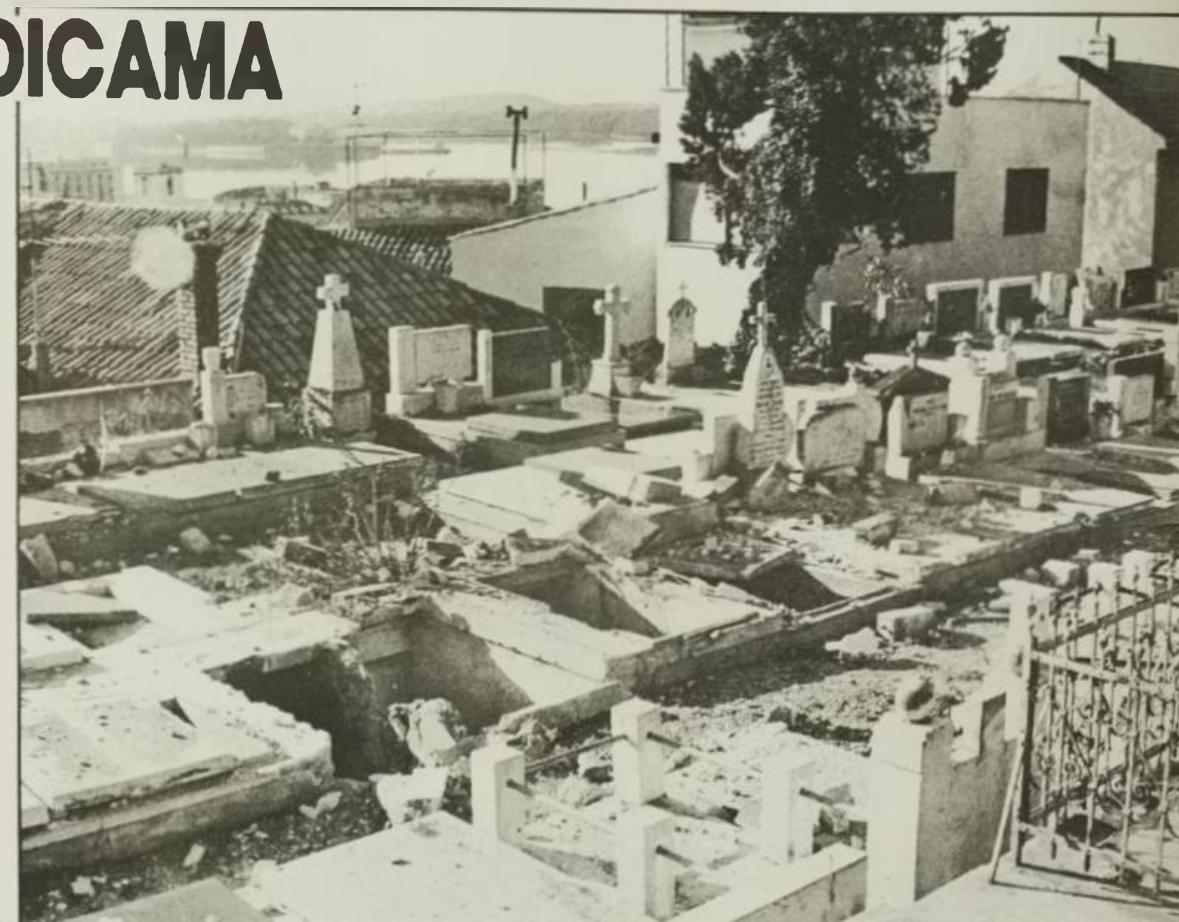
"Juliana kriptosna" novi projekt članova Dramatskog ensemble Šibenskog Kazališta vršten je u službenom programu predstavljanja hrvatske kulture. Bio je od 1. do 15. prosinca održan u glavnom gradu Autonome Šibensko-kninske županije u Beču pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvjeti, kulture i sporta. Održao je 19 studenoga etapa i službena potvrda o uveličavanju njihove predstave u progamu pod nazivom "Hrvatska u Beču".

U Šibeniku je pristigla i Šesta pošiljka pomoći iz Livna i to u obliku žive stoke (5 krava i 85 ovaca, koza i tele). Organizator je posljednje akcije solidarnosti stanovnika Ivanjinske općine bila je župa Ljubuncić na čelu sa svojim župnikom fra Miroslavom Išlukom.

N.F.

O POSLJEDICAMA RATA

PREGOVORI - MUKOTRPNO I SPORO

Predstavnici civilnih i vojnih vlasti sjeverne i srednje Dalmacije i Komande kninskog korpusa susreli su se 19 studenoga u Pakovu Selu. Pregovaralo se o novoj razmjeni zarobljenika u načinosti predstavnika Međunarodne organizacije Crvenog križa iz Geneve, europskih promatrača i predstavnika Gospića, jer se razmatrala mogućnost razmjene zarobljenika na relaciji Gospić-Knín.